



# בשבילי הפרשה

## שיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

### פרשת עקב, תשפ"ד



## היה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום, לאהבה את ה' אלקיכם (יא,ג)

בגמ' (ברכות יג) איתא דפרשה ראשונה של קרי"ה היא קבלת עול מלכות שמים ופרשה שניה היא קבלת עול מצוות. וצ"ב, דבפרשה ב' התכלית של המצוות היא "לאהבה את ה'א" והרי הציווי "ואהבת" נאמר גם בפרשה הראשונה? ועוד צ"ב, וכי אהבת ה' היא כל המצוות והרי יש תרי"ג מצוות?

ביאר מרן המשגיח הגאון הרב ירוחם ליוואויץ זצלה"ה: אמרו חז"ל עה"פ "תודיעני ארח חיים (תהלים טז,א), פי' תודיעני דרכי התורה כדי לקיים כל התורה, וממילא תישאר נפשי זכה וטהורה ותדע מה שטבעה לדעת. כי נפש האדם יודעת הרבה, כמש"נ (שם,יד) "ונפשי יודעת מאד", אלא שמשום שותפותה עם החומר הגס תתגשם ידיעתה הרוחנית. והמצוות ניתנו לשמור את הנפש מטינוף החומר וגסתו. כדאיתא בגמ' (קידושין ל:): נמשלה תורה כסם חיים, משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטיה על מכתו ואמר לו בני כל זמן שהרטיה זו על מכתך

אכול מה שהנאתך ושתה וגו', כך הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תבלין, אם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרין בידו.

וכן איתא בגמ' (שבת קנב:): והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, נתנה לו כמו שנתנה לך בטהרה וגו', משל למלך ב"ו שחלק בגדי מלכות לעבדיו, פקחין שבהן קיפלום והניחום בקופסא טפשים שבהן הלכו ועשו בהן מלאכה, לימים וגו' פקחים החזירום לו כשהן מגוהצין וגו'. ולכא' צ"ב, דהרי אדם לעמל יולד וא"כ איך דומה המשל לנמשל? וצ"ל שגם הנמשל כך, דכל התורה והמצוות הן רק לשמור את הנפש שתשאר בטהרה וממילא תמשך אל מקורה ותאהב את בוראה כי ממנו לוקחה וזה טבעה.

וזהו שנא' אם שמע תשמעו... לאהבה את ה"א. ולכן קראו חז"ל לפרשה זו קבלת עול מצוות, משום שזו תכלית כל המצוות.

## למלא את המצברים בבין הזמנים

התמדתו המופלגת ושקידתו בתורה של מרן ראש הישיבה הגאון הרב נתן צבי פינקל זצלה"ה לא ידעה שבעה כל השנים, אף בימי בין הזמנים שלעתים יש והרפיון בהם רב, היה הוא מתמיד בלימודו והוגה בתורה ככל סדרי הזמן, כל השינוי אצלו התבטא בכך שבתקופת בין הזמנים היה אורז את מטלטליו ונוסע דרומה לשהות במחיצת רבו הגדול הגאון רבי חיים הכהן קמיל זצ"ל ראש ישיבת אופקים, והיה לומד עמו לילות כימים ביגיעת התורה הק', בצוותא חדא עם מרן ראש הישיבה הגאון הרב אריה פינקל זצלה"ה ומוריניו הגאון הרב אליהו ברוך פינקל זצלה"ה, שבאו אף הם ללמוד עם הגר"ח קמיל ולהסתופף בצל אור תורתו הנשגבה.

בקרב בני התורה בקהילת אופקים עדיין חרוט הרושם הנפלא ממעמד כבוד התורה שהתרחש בה מדי בין הזמנים, כאשר לקראת הזמן הממשמש ובא היו מגיעים ללמוד עם הגר"ח קמיל גדולי תלמידיו משיבת מיר.

מספר על כך הרה"ג ר' מיכאל שוטלנד שליט"א: זכורני לפני קרוב לשלושים שנה, למחרת תשעה באב, נסעתי לקרוב משפחה באיזור בני ברק לשהות שם בימי בין הזמנים, והנה בתחנת האוטובוס לבאר שבע שהיתה סמוכה לזו של קו 400 לבני ברק, רואה אני כמה מגדולי הלומדים בישיבת מיר (שכבר היו מבוגרים יחסית ובעלי משפחות ענפות), ובראשם מרן רה"י הגאון הרב נתן צבי והגאון הרב אליהו ברוך פינקל זצ"ל, כשצהלתם על פניהם, שאלתי אותם מתוך סקרנות לאן מועדות פניהם, וענו לי, כמובן מאלי, לאופקים, לרבי חיים קמיל, אליו נוסעים אנו לכמה ימים על מנת למלא את המצברים, לקראת החורף הבא בו נלמד בישיבה מס' יבמות, כך היה נראה 'בין הזמנים' שלהם!

רבי נתן צבי היה נוהג להביא עמו לאופקים בן אחד או שנים, כדי שיקבלו מעט מאהבת התורה של הגר"ח קמיל, בהקשר לכך סיפר בנו הגאון רבי יצחק פינקל זצ"ל: אינני יכול לשכוח את ימי בין הזמנים בשנת תשמ"ה, כשאבי היה מתכנס ללמוד עם הגר"ח, הם החלו את החברותא בשעה 9.00 בבוקר ולא פסקו עד השעה 5.00 אחה"צ. באחד הימים לקחני אבי להביט, לנסות ולהתפעל מאהבת התורה שיקדה בחדר, ואני רואה כיצד הגר"ח אומר לאבי "תביא חידושי רעק"א", והם התחילו להגות בדברותיו המאירות, ואז הגר"ח מפטיר באוזני אבי "תראה, כזה גישמאק הוא הרעק"א"... ואבי מאשר את דבריו בכל לב. הם ממשיכים לעיין בספר, ואז שוב אומר הגר"ח "הרי זה מתוק". לאחר מכן פנה אלי אבי ואמר "אתה רואה כמה מתוק זה התורה..."

העיד מרן רה"י הגר"צ על עצמו כי תקופה זו של בין הזמנים שלמד יחד עם הגר"ח קמיל, היתה התקופה הנפלאה ביותר בעבורו וחייכה לה כל השנה.



## זמני כניסת השבת

|                                |                            |
|--------------------------------|----------------------------|
| Baltimore, MD - 7:31           | Minneapolis, MN - 7:47     |
| Brooklyn, NY - 7:23            | Miami, FL - 7:30           |
| Chicago, IL - 7:17             | Monsey, NY - 7:24          |
| Houston, Texas - 7:35          | Montreal, Quebec - 7:29    |
| Johannesburg, S. Africa - 5:33 | Passaic, NJ - 7:24         |
| Lakewood/Deal, NJ - 7:23       | Toronto, Ontario - 7:49    |
| London, UK - 7:50              | <b>Yerushalayim - 6:37</b> |
| Los Angeles, CA - 7:11         | Zurich, Switzerland - 8:04 |

## בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א  
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

### עקב

ולעבדו בכל לבבכם, מכאן הדין מצוות צריכות כוונה.

וע' ערובין צ"ה דכיון דמצ"כ אין כאן בל תוסיף משא"כ למ"ד אין מצוות צריכות כוונה. והק' טו"א דא"כ ה"ה למ"ד מצוות אצ"כ והרי כוונה נגדית לא יצא, וכע"ז הק' בא"ר סוס"י ל"ד.

ותי' ר' שלמה היימן כי למ"ד מצ"כ מעב לא רק בקיום המצוה אלא בעיקר מעשה המצוה, ולכן אין כאן בל תוסיף.

(וע' כע"ז במנח"ש ח"ב ד' י"א סק"א, וע' שבה"ל ח"ד ט'.

וע' אגלי טל בהקדמה ד"ה וזוה נבאר, בסוגריים, בדעת תוס' פסחים קט"ו, דבלי כוונה מ"מ הוא איזה מצוה, אך כתב דהוי דעה יחידית.

וע' ר' ראובן סוכה ט' שכתב דזה תולה במח' תוס' והר"ן אמאי מהני כוונה נגדית למ"ד אין מצ"כ, כי בתוס' סוכה ל"ט ע"א כתבו דבע"כ אינו יוצא המצוה, ולולי זה לא בעי לשמה כלל, (וכן בודאי סבר הרא"ה דס"ל דגם בכוונה נגדית מ"מ יוצא), ובר"ן ר"ה, ברי"ף ז' ע"ב ד"ה אבל, מדמה זה לבירך על היין ושכר וכו' ושם לא שייך סברא הנ"ל, ופי' בדעתו דהא דאין מצ"כ היינו משום סתמא לשמה, אבל במכוין שלא לצאת לא שייך סתמא ולכן אין יוצא. (ולדבריו הדר קו' הנ"ל לענין בל תוסיף מ"ש מ"ד מצ"כ ממ"ד אין מצ"כ אבל מהני כוונה להדיא).



## גִּדְר מִיִּדַת הַבִּיטְחוֹן וְחֹבֶת הַהִשְׁתַּדְּלוֹת

ב-ג): "וזכרת את כל הדרך אשר הולכך ה' אלוקיך זה ארבעים שנה במדבר, למען ענותך לנסותך לדעת את אשר בלבבך התשמור מצוותיו אם לא, ויענך וירעיבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך, למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" - שכל מטרת ירידת המן היתה כדי לבחון את מידת בטחונם בה'. ואכן, ראו ישראל בדרכי ירידת המן שהקב"ה ממציא לבוטחים בו את כל צרכיהם ללא טורח ועמל, ונתנו אל ליבם לדעת כי הם תלויים ועומדים בחסדי ה' בכל צורכיהם. על זה שיבח הקב"ה את כלל ישראל: "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" (ירמיהו ב, ב).

### מצות השמיטה מקנה את מידת הבטחון

משנכנסו ישראל לארץ ישראל, ניתנה להם פרשת שמיטה כדי לקנות את מידת הבטחון בהקב"ה. כמו שנאמר (ויקרא כה, כ-כא): "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית, הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו, וציויתי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלוש השנים". כמה גדול הניסיון העומד לפני האדם במצות השמיטה. מוטל עליו להפסיק את עבודת השדה לשנה תמימה ולהפקיר את כל פירותיה. הרי זה ניסיון קשה עבור אדם שטרח ועמל בשדה שש שנים תמימות, ורק על ידי מידת הביטחון יכול אדם לעמוד בו.

הבוטח בקב"ה בביטחון שלם יודע שכל עבודתו בשדה אינה אלא בגדר קיום הגזירה להשתדל לפרנסתו, שנגזרה עליו לאחר חטא אדם הראשון. כיון שנצטווה לשבות מעבודתו בשנת השמיטה, הרי הוא עושה זאת בלב שלם ומתוך אמונה שלא יארע לו נזק כלשהו מקיום המצוה, והקב"ה ימציא לו את פרנסתו ממקום אחר.

מאחר שמצוה זו היא ניסיון עצום לאדם, דרשו חז"ל (תנחומא ויקרא, א) את הכתוב (תהלים קג, כ): "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו" על שומרי שביעית, "רבי יצחק נפחא אומר אלו שומרי שביעית, ולמה נקרא שמם 'גבורי כח', רואה ששדהו מופקרת ואילנותיו מופקרים והסייגים מפורצים ורואה פירותיו נאכלים וכובש את יצרו ואינו מדבר, ושנו רבותינו 'איזהו גבור הכובש את יצרו'".

### העמל בענייני העולם הזה - "בזעת אפך תאכל לחם"

כלל זה, שהבוטח בה' יצליח בכל מעשיו, הינו פשוט ומוכרח, כפי שביאר מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר, מאמר 'פרשת המן - בטחון'). מלכתחילה, לא היה אדם צריך לטרוח כלל, ובוודאי שלא לעמול ולהתייגע על מנת להשיג את צרכיו. רק לאחר שחטא אדם הראשון באכילת עץ הדעת, נגזרה עליו גזירת "בזעת אפך תאכל לחם" (בראשית ג, יט), והוצרך לעמול ולהתייגע, וכמו שדרשו חז"ל (ב"ר כ, י) על הפסוק (בראשית ג, יח): "וקוץ ודרדר תצמיח לך, ואכלת את עשב השדה" - "רבי יהודה אמר, אילו זכית היתה מעלה לך מכל אילני גן עדן, עכשיו שלא זכית 'וקוץ ודרדר תצמיח לך'. אמר רבי נחמיה, אילו זכית היית נוטל עשבים מתוך גן עדן וטועם בהם כל מעדנים שבעולם, עכשיו שלא זכית 'ואכלת את עשב השדה'".

"וזכרת את כל הדרך אשר הולכך ה' אלוקיך זה ארבעים שנה במדבר, למען ענותך לנסותך לדעת את אשר בלבבך התשמור מצוותיו אם לא, ויענך וירעיבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך, למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" (דברים ח, ב-ג).

בפרשת בשלח, על הפסוק "ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה', מלא העמר ממנו למשמרת לדורותיכם, למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציא אתכם מארץ מצרים" (שמות טז, לב). כתב רש"י: "לדורותיכם", בימי ירמיהו. כשהיה ירמיהו מוכיחם למה אין אתם עוסקים בתורה, והם אומרים נניח מלאכתנו ונעסוק בתורה, מהיכן נתפרנס, הוציא להם צנצנת המן. אמר להם, 'אתם ראו דבר ה' (ירמיהו ב, לא), 'שמעו' לא נאמר אלא 'ראו', בזה נתפרנסו אבותיכם, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו" (רש"י שם).

הכתוב אומר (ירמיהו יז, ה-ח): "כה אמר ה', ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו, ומן ה' יסור לבו. והיה כערער בערבה, ולא יראה כי יבא טוב, ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב. ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו. והיה כעץ שתול על מים, ועל יובל ישלח שרשיו, ולא יראה כי יבא חום, והיה עלהו רענן, ובשנת בצורת לא ידאג, ולא ימיש מעשות פרי". למדנו מכאן, שמידת הביטחון משפיעה על כל חיי העולם הזה וטובותיו, הבוטח בהקב"ה בבטחון שלם מובטח לו שיקבל את כל טובות העולם הזה, ואף בזמנים קשים אינו צריך לדאוג כלל. לעומתו, מי שאינו בוטח בהקב"ה, נאמר עליו "ארור הגבר", וגם בזמנים טובים לא יזכה להנות מן הטוב. כמה חשוב לאדם לקנות את מידת הבטחון, בידעו, שכל חיי האדם בעולם הזה יכולים להשתנות לטובה כפי מידת ביטחונו בהקב"ה.

ואכן, התורה מורה לנו בכמה מקומות את חשיבותו של עניין זה, וכפי שיתבאר.

### המן- הוראת מידת הבטחון בהקב"ה

עם ישראל היו במדבר הגדול ארבעים שנה, בכל השנים הללו מזונם היה מצוי בידם, איש איש לפי מספר נפשות ביתו, ללא עמל וללא יגיעה, מלבד הטירחה הקטנה של נטילת המן מסביבות המחנה. בכל השנים האלו, לא אירע ולו פעם אחת שירד מהשמים מן יותר מהנצרך לכלכלת אותו היום, מלבד בעש"ק לכבוד שבת. מי שניסה לשמור את המן ליום המחרת, גילה שהמן התליע ולא נותר בידו כלום. מציאות חיים זו היוותה לכלל ישראל ניסיון גדול מאוד. הם אמנם קיבלו כל שהיו צריכים, אך היו חייבים להשליך את יתרה על הקב"ה באופן מוחלט.

כך נאמר (שמות טז, ד): "ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו, למען אנסנו הילך בתורתך אם לא". ופירש האבן עזרא (שם): "למען אנסנו, שיצטרך אלי בכל יום", וכן כתב הרמב"ן (שם): "כי ניסיון הוא להם, שלא היה בידם מזון, ולא יראו להם עצה במדבר, רק המן שלא ידעו מתחילה ולא שמעו מאבותם, ויורד להם דבר יום ביומו וירעיבו אליו, ועם כל זה שמעו ללכת אחרי השם". הרמב"ן מוכיח ממה שאמר משה לישראל בסוף אותם ארבעים שנה (דברים ח,

והיא עצמה ההנהגה הנוהגת בעובר במעי אמו.

זו היא הברכה שמברכים את החתן והכלה: "שמח תשמח רעים האהובים, כשמחך יצריך בגן עדן מקדם". היינו, שיזכו לחיות את חייהם בדרגה כה גבוהה של בטחון שלם בהקב"ה, כאדם הראשון קודם החטא, וממילא ימציא להם הקב"ה את כל צרכיהם ללא עמל וטירחה.

### כוחה של תפילה מתוך בטחון בהקב"ה

אם נתבונן היטב במעשה של איוב, נראה את כוחה הגדול של תפילת האדם הבוטח בהקב"ה.

בשעה שאיוב התפלל תפילה זו, היה במצב קשה עד מאד. איוב היה איש "תם וישר ירא אלוקים וסר מרע" (איוב א, א), שזכה ליהנות מכל טובות העולם הזה. היו לו שבעה בנים ושלוש בנות, שבעת אלפים צאן ושלושת אלפים גמלים, חמש מאות צמד בקר וחמש מאות אתונות, עד שנאמר עליו (שם א, ג): "ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם". והנה, על ידי קטרוג השטן, מתו כל בניו ובנותיו ביום אחד, כל נכסיו וקנייניו ירדו לטמיון והוא עצמו הוכה בשחין רע מכף רגל ועד קודקוד. אין לתאר ואין לשער את הקושי והייסורים שעברו עליו בזמן קצר. והנה יושב איוב, בשפל מצבו הנורא, ומתפלל אל הקב"ה שיישיבוהו למעלת אדם הראשון קודם החטא - לדרגה הגבוהה ביותר.

והוא תמוה, איוב שרוי במצב כה נורא, ואינו מסתפק בבקשה שיוקל מעליו עול הצרות הנוראות, ואפילו אינו מבקש לחזור למצבו הקודם, תפילתו היא להעפיל למדרגה גבוהה כזו, כאדם הראשון קודם החטא בגן עדן. מכאן נלמד את הכח העצום שיש לתפילת האדם הבוטח בקב"ה. על ידי תפילה מתוך בטחון מוחלט בהקב"ה, שמידו הכל ואין מעצור לפניו, יכול אדם להפוך את כל מציאותו מן הקצה אל הקצה, ולהעפיל מבירא עמיקתא לאיגרא רמא. ואכן, נענה הקב"ה לתפילתו של איוב, ונתן לו פי שנים מכל הטובות שהיו לו קודם לכן, וכפי שמבואר בסוף ספר איוב (מב, יב - טז).

### "מעבירין ממנו עול דרך ארץ"

ונראה לומר, שעל פי זה מתבארים דברי המשנה באבות (פ"ג, מ"ה): "כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ", בהבנה מחודשת. "עול דרך ארץ", הוא הטרחה שצריך האדם לטרוח לפרנסתו, מחמת גזירת "בזיעת אפך". אדם המקבל עליו עול תורה ואינו עמל לפרנסתו מתוך בטחון שלם בהקב"ה שימציא לו את פרנסתו, הקב"ה מעביר ממנו עול דרך ארץ, וממציא לו את כל מבוקשו כפי שהיה לאדם הראשון לפני החטא. כפי שהובא לעיל, שכאשר שאלו בני דורו של ירמיהו: "נניח מלאכתנו ונעסוק בתורה, מהיכן נתפרנס", הראה להם ירמיהו את צנצנת המן, ואמר להם: "הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו". כלומר, אם תעסקו בתורה ותבטחו בהקב"ה בטחון שלם כפי שהיה בדור המדבר, הקב"ה ימציא לכם את פרנסתכם ללא עמל וללא יגיעה, ותוכלו לשבת ולעסוק בתורה.

### מידת הבטחון וחובת ההשתדלות - בעניני זיווגים

סוגיא זו של גדרי מידת הביטחון כנגד חובת ההשתדלות, היא רחבה מני ים ונוגעת לכל אדם, מידי יום ביומו באופנים שונים. אחד המקרים השכיחים ביותר הוא בעת שמגיע האדם לפרק האיש

והנה, עובר במעי אמו עדיין אינו בכלל גזירה זו, ולכן נשתמרה בו מעלת האדם כפי שהייתה קודם החטא. כך אמרו חז"ל (נדה ל, ב): "דרש רבי שמלאי למה הולד דומה במעי אמו וכו', אוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה ואינו מוציא רעי וכו', ונר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו וכו', ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים וכו', ומלמדין אותו כל התורה כולה". לולי חטא אדם הראשון, היו כל בני האדם משיגים את מבוקשם ללא עמל ויגיעה כמו עובר במעי אמו, כפי שהיה לאדם הראשון עצמו קודם שחטא. אלא שגרם החטא, ונגזרה עליו הגזירה "בזעת אפיך תאכל לחם", שעליו לעמול ולהתייגע.

### על ידי העמל מכיר אדם בטובתו של מקום

אמנם אם נתבונן נראה, שגם בגזירה זו טמונה תועלת רבה לאדם. שכן אדם המקבל את צרכיו ללא טרחה וללא עמל אינו יודע להעריך זאת, ולהוקיר את מעשה הנותן, אולם זה שטרח ועמל על מזונותיו יודע להעריך זאת ולהוקיר את הנותן. כאשר ילד מקבל מהוריו את כל מבוקשו ללא עמל וללא יגיעה, אין הוא מוקיר את מעשיהם, כאילו מובן מאליו שיקבל מהם את כל שרוצה. רק לאחר שגדל, ועליו לטרוח בעצמו כדי להשיג את צרכיו, נותן הוא אל ליבו להכיר טובה להוריו על כל אשר עשו למענו. אילו בני האדם מקבלים את כל צרכיהם בעולם הזה ללא כל טרחה ועמל, היו סבורים שכן הוא טבע הבריאה, ולא היו יודעים להכיר טובה למי שהאכילם. אך לאחר שבני האדם צריכים ליגע רבות על השגת צורכיהם, הם יודעים להוקיר את כל הטוב שישנו בעולם הזה, ולהכיר טובה להקב"ה על שברא את כל דברים אלו כדי ליהנות בהם בני אדם.

אמנם, הבוטח בהקב"ה בשלימות, יודע ומכיר בזה שכל טובות העולם הזה אינן אלא מאת הקב"ה שעשאן כדי ליהנות בהן בני אדם. וכיון שכל מטרת העמל והיגיעה היא להביא את האדם להכרה זו, ממילא אדם שהגיע כבר להכרה זו, ראוי לקבל את טובות העולם הזה ללא שיעמול ויתייגע בהן.

אדם הבוטח בהקב"ה בשלימות יהנה מטובות העולם הזה ללא עמל ויגיעה

הוסיף מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, כי מעתה נבין שאף לאחר שנגזרה הגזירה שעל האדם לעמול על פרנסתו, מכל מקום חדשה התורה שאדם הבוטח בהקב"ה באמת ובתמים, ימצאו לו כל צרכיו ללא כל עמל ויגיעה. וכפי שלמדנו יסוד זה מפרשת המן ומפרשת שמיטה. כמו דור המדבר, ששמו את כל מבטחם בהקב"ה וקיבלו את כל צרכיהם על ידי המן, בלי כל עמל ויגיעה. כמו גיבור הכוח שומר השמיטה שבוטח בהקב"ה בטחון שלם, המובטח על ידי הקב"ה (ויקרא כה, כא): "וציויתי את ברכתי בשנה השישית" - שפע של ברכה ללא עמל. כך גם יהא חלקו וגורלו של כל הבוטח בהקב"ה, כל צרכיו יבואו לו ללא שיעטרך לדאוג להם כלל.

הוא מה שמצינו באיוב, שביקש (איוב כט, ב): "מי יתנני כירחי קדם", ואמרו חז"ל (נדה ל, ב): "אין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים שהעובר במעי אמו, שנאמר 'מי יתנני כירחי קדם כימי אלוה ישמרני' ואיזהו ימים שיש בהם ירחים ואין בהם שנים, הוי אומר אלו ירחי לידה", והנה בקשתו של איוב נראית תמוהה, וכי יכול הוא לחזור להיות כעובר במעי אמו. על כרחינו נפרש, שבקשת איוב הייתה לחזור לחיות בדרגה רוחנית גבוהה של הנהגת מידת הביטחון, כפי שהיה לאדם הראשון קודם החטא. כפי שנתבאר, שבהנהגה זו מקבל האדם את צרכיו אף ללא עמל ויגיעה,



מקדש, כשנצרכת השתדלות כדי למצוא את הזיווג המיועד לו, והוא עומד ותוהה מה עליו לעשות.

אמנם תחילה לכל יש לדעת, כי כל עניין הנישואין אינו פועל בדרך הטבע. מעצם טבעו לא היה אדם יכול לישא אשה, אלא שטבע הקב"ה בבריאה חידוש ממידת החסד, שהאדם בעת יצירתו ייבא באופן המתאים לישא את בת זוגו. דבר זה למדנו מדברי הגמרא בסוטה (ב, א): "אמר רבי יהודה אמר רב, ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני". ויש להבין, מדוע צריכה בת קול מיוחדת ולהכריז על זיווגו של הולד קודם יצירתו, הלא גזירה זו אינה באה לידי מעשה עוד שנים לאחר מכן, לעת נישואיו.

ונראה לבאר, על פי המבואר בגמרא (נדה ל, ב) שמלמדים את הולד הנמצא במעי אמו את כל התורה כולה, וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסוטר על פיו ומשכחו כל התורה כולה. והנה ידועה הקושיא, מאחר שמשכחים מן העובר את כל התורה שלמד, לשם מה לימדוהו אותה מלכתחילה. ותירצו בזה, שעל פי דרך הטבע לא יוכל אדם הכפוף למגבלות החומר לדעת את כל התורה כולה לרוב עומקה וקדושתה, וכפי שדרשו חז"ל (ב"ר י, א) על הכתוב (איוב יא, ט): "ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים". לכן מלמדו המלאך את כל התורה כולה במעי אמו, ואז, למרות שמשכחים ממנו את שלמד כדי שיקנה את לימודו בעמל, שוב יהיה לימודו בבחינת 'חוזר וניעור', ויוכל להגיע להשגות עצומות ונפלאות בתורה.

ונראה, שכך הם הדברים גם בזיווגו של אדם. זיווג איש ואישה בעיקרו מנוגד לכל מערכות הטבע בעולם, מחמת ההבדל הגדול ביניהם. כפי שמצינו בחז"ל (ב"ר יח, יד) שהוצרך הקב"ה לברוא את האשה מגוף האדם על מנת שזיווגם יעלה יפה. ויש לומר, שמשום כך יוצאת בת קול עוד קודם יצירת הולד ומכרזת 'בת פלוני לפלוני'. כדי שמלכתחילה יוטבע ביצירתו השייכות לבת זוגו המיועדת, וממילא הזיווג בפועל יהיה לאחר מכן בבחינת 'חוזר וניעור' ויעלה יפה. היינו דאיתא בגמרא (סוטה ב, א) לגבי זיווג שני: "אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן, וקשין לזווגן כקריעת ים סוף, שנאמר (תהילים זח, ז): "אלוקים מושיב יחידים ביתה, מוציא אסירים בכושרות". משום שעל זיווג זה לא יצאה בת קול להכריז קודם יצירתם, ולא נוצרו מלכתחילה באופן שמתאימים האחד לשני.

עלינו לדעת, כי בכל השייך לענייני זיווגים הכל עומד ותלוי בגזירת שמים, ועל האדם להשתדל בדבר כדי חובתו בלבד. אמנם אינו יכול לשבת בטל מבלי לעשות מאומה, שכן גם זיווגו של אדם הוא בכלל גזירת "בזיעת אפך תאכל לחם" וחובה עליו להשתדל בדבר. אך מאידך, חובה עליו לזכור כי כל מעשיו הינם בגדר השתדלות בלבד, והקב"ה הוא זה שימציא לו לבסוף את זיווגו. אך המשתדל יתר על המידה, משול לאדם היורד מרכבת המתקשה לעלות במעלה ההר ומנסה לדחוף אותה בשתי ידיו. היודע ומבין מהו בטחון אמיתי בהקב"ה ומהי ההשתדלות המוטלת עליו, יכול להישאר רגוע גם בעניינים אלו, ולבטוח בהקב"ה שימציא לו את זיווגו שנגזר עליו, כפי שהוא דואג לו בכל עניונו. אכן אדם שזכה להגיע למידה זו של ביטחון בשלימות מובטח לו שאינו בא לידי עצבות, והוא בודק ומנוסה!

גם עמל התורה אינו אלא גזירה

והנה הראנו מרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל חידוש נוסף בעניין זה. כאשר הגמרא מתארת את מצבו של עובר במעי אמו, אנו רואים

שמלבד כל צרכיו הגשמיים, המסופקים לו ברווחה בלי כל טורח, רואה הוא מסוף העולם ועד סופו ומלמדים אותו את כל התורה כולה. לפי מה שנתבאר, מצבו של העובר במעי אמו הוא בבואה של מצב האדם כפי שהיה צריך להיראות מעיקר הבריאה, ללא גזירת "בזעת אפך תאכל לחם". למדנו אם כן, שגם בלימוד התורה היו הדברים צריכים להיראות אחרת. מעיקר הבריאה הייתה התורה יכולה להינתן לאדם במתנה, בלא עמל ויגיעה, והצורך לעמול ולהתייגע כדי לקנות תורה, גם הוא אינו אלא תוצאה של גזירת "בזעת אפך תאכל לחם".

ונראה ראייה לזה, מהמבואר בדברי חז"ל (מגילה ו, ב): "אמר ר' יצחק, אם יאמר לך אדם יגעתיו ולא מצאתי אל תאמן, לא יגעתיו ומצאתי אל תאמן, יגעתיו ומצאתי תאמן. הני מילי בדברי תורה, אבל במשא ומתן סייעתא הוא מן שמיא". והנה מדוקדק מלשון חז"ל, "יגעתיו ומצאתי", שגם לאחר כל העמל והיגיעה בתורה, הרי שקניין התורה הוא בגדר מציאה - שאינו זוכה בה בעמלו אלא מזדמנת לו מאליה בהיסח הדעת. והביאור בזה, שהתורה ניתנת לאדם גם היום, כפי שהיה בעיקר הבריאה, כמתנה גמורה שאינה תלויה בעמל וטורח. אלא שכיון שחטא אדם הראשון ונגזרה גזירה, הרי שתנאי הוא שללא יגיעה ועמל אין מקבלים את מתנת התורה. ולכן כשם ש"אם יאמר לך אדם לא יגעתיו ומצאתי אל תאמן", כיון שתנאי הכרחי הוא, וללא עמל וטורח אין אדם זוכה לקנות תורה, כך "אם יאמר לך יגעתיו ולא מצאתי אל תאמן", שכן קניין התורה אינו תלוי כלל בהצלחת העמל, אלא הוא מתנה גמורה ואם רק נתקיים התנאי והאדם יגע בתורה כראוי, ודאי הוא שימצא ויזכה לתורה.

אמנם צריך לדעת, שעמל התורה פירושו לימוד תורה מתוך מסירות נפש ללא היסח הדעת, כפי שיעקב אבינו ע"ה למד בבית עבר ארבע עשרה שנים רצופות, ולא עלה על משכבו אפילו פעם אחת. אם נתבונן באורחות חייהם של כל גדולי ישראל לדורותיהם, נראה שלא התעלו בתורה אלא מתוך יגיעה עצומה בתורה. כידוע על מרן החזו"א זצ"ל, שהיה לומד עד אפיסת הכוחות, ופעמים שהיה מתמוטט על מיטתו, כפשוטו ממש! כך נראה עמל התורה, וכך גדלו והיו לגדולי ישראל!

עמל התורה - כלי הכרחי לקנייתה

אמנם עלינו לדעת, כי ישנו הבדל גדול מאוד בין עניינים גשמיים ובין עניינים רוחניים. ענייני הגשמיות הם כלי לעבודת ה' בלבד, ואין כל חיסרון אם האדם יקבלם ללא עמל וללא יגיעה. לפיכך, גם לאחר גזירת 'בזעת אפך', פעמים ונגזר על אדם לקבל את טובות העולם הזה אף שלא טרח ועמל בהם. אולם בענייני רוחניות, יצרה הגזירה של 'בזיעת אפך' מציאות בעולם, שהעמל והיגיעה הם חלק ממהותה של כל מעלה רוחנית. אם אדם יקבל את מעלתו הרוחנית ללא עמל ויגיעה, תהיה איכותה חסרה מאד. דרגת האדם ומעלתו נקבעת על פי כמות ואיכות העמל שהשתדל בה.

כך מבואר בדברי הגמרא. אין עמל לימוד תורה כעמל האדם על מזונותיו, שהרי לפעמים אדם מתפרנס בסייעתא דשמיא גם ללא עמל ויגיעה, אך בלימוד תורה אין זה כך. עמל התורה הוא חלק ממהות לימוד התורה ובלעדיו אין האדם יכול להצליח בלימוד התורה. לכן, "אם יאמר לך אדם לא יגעתיו ומצאתי אל תאמן".

כך מצינו בחז"ל (ברכות ה, א): "תניא רשב"י אומר שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין. אלו



הדברים צריכים ביאור, כיצד ניתן להעלות על הדעת שאדם נברא לשם עמל במלאכה ויגיעת הפרנסה, הלא קודם החטא לא היה צריך אדם לעמול כלל, וכל טורח המלאכה אינו מוטל עליו אלא כעונש מגזירת "בזעת אפך תאכל לחם". אמנם, לפי דברינו, הרי גם עמל התורה אינו חלק מצורת נתינת התורה בעיקר הבריאה, ואדם הראשון בגן עדן זכה לחכמה כאותו עובר במעי אמו, ללא טורח ועמל. אם כן, כיצד נאמר, גם למסקנת הגמרא, "אדם לעמל יולד".

על כרחנו נאמר שאין הפסוק מדבר על צורת אדם כפי שהייתה בעיקר הבריאה, אלא על מצבנו בעולם שלאחר החטא ולאחר שנגזרה גזירת עמל ויגיעה על קניינים גשמיים ורוחניים כאחד. ובאה הגמרא ללמדנו כי ישנו הבדל מהותי בין עמל לעמל, כי אף שמוטל על האדם לעמול בעניני מלאכתו מכל מקום אי אפשר לומר, אפילו במצב העולם בו אנו חיים, שלכך נולד האדם. שהרי אין עמל זה אלא בבחינת ריצוי העונש בלבד, ופעמים רבות אדם זוכה לסייעתא דשמיא ומקבל שפע גשמי אף ללא עמל ויגיעה. אולם עמל ויגיעת התורה שהם חלק ממהות לימוד התורה בבחינת 'הכשר מצוה', שהרי ללא זה אינו זוכה לקבל את התורה, הרי הוא בכלל עיקר לידת האדם ובו אמרו "אדם לעמל יולד".

### כוחו של העמל בתורה

הגמרא בחולין (ז, א) מביאה מעשה ברבי פנחס בן יאיר שקרע את נהר גינאי שלוש פעמים, בדרכו למצוות פדיון שבויים, עבורו ועבור בני לוותו. וידועה הקושיא, הכיצד נס קריעת ים סוף לפני משה רבנו ושישים ריבוא ישראל בני דור דעה כתוב בתורה ואנו אומרים עליו שירה בכל יום, וכאן נקרע הנהר לפני רבי פנחס בן יאיר ואפילו עבור בן לוותו הישמעאלי. ותירץ האור החיים (שמות יד, כז) על קושיא זו: "אכן תנאי זה הוא בכלל התנאים שהתנה ה' על כל מעשה בראשית להיות כפופים לתורה ועמליה, ולעשות כל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ברוך הוא. ולזה תמצא כמו כן בשמים ובארץ ובכוכבים ובשמש וירח שלטו עליהם הצדיקים יחידים, ואין צריך לומר מרובים, כאשר חקק ה' להם בעת הבריאה". רבי פנחס בן יאיר בלבד היה יכול לשנות את סדרי הטבע משום רוב עמלו בתורה, ואין בזה כל נס או חידוש. אולם עם ישראל ביציאתם ממצרים שהיו עדיין קודם מתן תורה ולא היה בידם כוח זה, הוצרכו לנס מיוחד ונפלא על מנת לבקוע את הים.

ונראה לבאר בזה עוד את דברי המשנה (אבות פ"ג, מ"ה): "כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ". כיון שבבריאת העולם נקבע שכל הכוחות הפועלים בעולם כפופים לרצון עמלי התורה, ממילא אם רצונם הוא לשבת ולעמול בתורה מעביר מהם הקב"ה את עול מלכות ועול דרך ארץ, על מנת שיוכלו לעסוק בתורה כרצונם.

הקב"ה יעזור שנתחזק בעמל ויגיעת התורה, שהם מעיקר לימוד התורה, והיינו שעלינו לעמול וללמוד בכל הכוחות ללא הפסק והיסח הדעת. וכן, נזכה לרכוש לעצמנו את מידת הבטחון בשלימות, בכל העניינים, ועי"ז נוכל לקיים את התורה והמצוות מתוך שמחה וטוב לבב.

הן, תורה וארץ ישראל והעולם הבא". מלשון הברייתא "לא נתנן אלא על ידי יסורין" למדנו, שאין כל דרך להשיג דברים אלו, ללא שהאדם יתייטר, יעמול ויטייגע בהם. וכבר נודע מה שכתב הגר"ח מוולוז'ין זצ"ל (הקדמת פי' הגר"א לספרא דצניעותא) שפעמים רבות נשלחו מגידים מן השמים להגאון מוילנא זצ"ל, לגלות לו רזי תורה, והוא סירב בכל תוקף לקבלם. פעם אחת הפציר בו אחד המגידים שיקבל אותם, והגר"א זצ"ל התאמץ שלא להביט אל מראהו כלל, ואמר לו: "איני רוצה שתהיה השגתי בתורתו יתברך שמו על ידי שום אמצעי כלל וכלל, רק עיני נשואות לו יתברך שמו מה שרוצה לגלות לי וליתן חלקי בתורתו יתברך שמו, בעמלי אשר עמלתי בכל כוחי".

### אנו עמלים ומקבלים שכר

איתא בגמרא (ברכות כח, ב) שהיוצא מבית המדרש צריך להודות להקב"ה על מה שלמד. ובנוסח ההודאה נאמר: "אני עמל והם עמלים, אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר". וידוע ביאורו של החפץ חיים, שבענייני העוה"ז אין מקבלים שכר על העמל עצמו, שהרי פועל שעמל ויגע כל היום ולא הצליח לפעול את פעולתו, בוודאי לא יקבל את משכורתו. אבל אנו מקבלים שכר על עמל התורה והמצוות בלי כל קשר לתוצאות העמל, גם אם עמל אדם ולא הצליח להבין את לימודו, או לא עלה בידו לקיים את המצוה למרות טרחתו, לא יקופח שכרו על העמל והיגיעה שהשקיע.

לדברינו, נבין יסוד זה ביתר עומק. העמל בענייני העוה"ז אינו נצרך כלל כדי להביא לאדם את פרנסתו וצרכיו, קודם החטא לא היה צריך לעמול ולהתייגע כלל, וכל הטורח אינו אלא פרעון החוב של גזירת 'בזעת אפך'. לכן, אין מקבלים שכר על העמל בענייני פרנסה שאין בו באמת כל עניין וצורך. אך העמל בדברי תורה, אף שגם הוא אינו אלא תוצאה מגזירת העונש שלאחר החטא, אך הוא נקבע כחלק ממהות לימוד התורה. אין שום אפשרות לזכות למעלות רוחניות אלא בעמל ויגיעה, נמצא כי העמל והיגיעה הם בבחינת 'הכשר מצוה' לזכות להשגות בדברי תורה, ולכן מקבלים עליהם שכר.

דבר זה בא לידי ביטוי גם כך שעמל האדם על מזונותיו אינו משמחו, ואילו עמל האדם בתורה משמחו ביותר. עמל האדם בהשגת מזונותיו אינו אלא קיום העונש שנגזר עליו, ואין בו כל סיבה לשמחה. אך עמל התורה, שהוא בבחינת 'הכשר מצוה' ללימוד התורה וחלק מהותי מדרכי קנייתה, נאמרו בו כל מעלות התורה. כשם שהתורה עצמה היא בבחינת "משיבת נפש", "מחכימת פתי" ו"משמחי לב" (תהילים יט, ח-ט), אף עמל התורה יש בו מעלות אלו. לא זו בלבד, אלא שעיקר ההנאה והמתיקות בלימוד התורה, מגיעים בדווקא לאחר העמל והיגיעה בתורה. כל אדם שהשקיע ועמל בכל כוחותיו בלימוד סוגיא, הרגיש היטב את האושר הממלא אותו לאחר שזכה להבין את הסוגיא על בוריה, משום שעמל התורה והיגיעה הם חלק ממהות לימוד התורה.

### "אדם לעמל יולד" - לעמל תורה

איתא בגמרא בסנהדרין (צט, ב): "אמר רבי אלעזר, כל אדם לעמל נברא שנאמר (איוב ה, ז) 'כי אדם לעמל יולד'. איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא וכו', הוי אומר לעמל פה נברא. ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה וכו', הוי אומר לעמל תורה נברא".



Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

## The Shortcut to Berachah Harav Hagaon Yitzchok Caplan shlita

In Parshas Eikev the Torah tells us, אֲנֹכִי מְצַוְךָ אֶשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחְיִין וְיָבִיתֶם וּבֵיתֶם וְיִרְשֶׁתֶם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר לְאֲבֹתֵיכֶם - all the mitzvos that I am commanding you today, be careful to observe them, so that you will live, and you will multiply, and you will come and possess the land that Hakadosh Baruch Hu is giving to you. In other words, Hakadosh Baruch Hu is guaranteeing us life, and children, and land, all as a result of keeping the mitzvos.

This is a recurring theme in the Torah: that kiyum mitzvos is all for our benefit. At the end of Parashas Eikev, Moshe says, וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ לְלַכֵּת בְּכָל דְרָכָיו וּלְאֵהָבָה אֹתוֹ וְלַעֲבֹד אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ. - what does Hakadosh Baruch Hu want from you? Fear Hashem, follow in His ways, love Him, serve Him with all your heart, and fulfill the mitzvos. For what reason? Simply for your own benefit - לְטוֹב לָךְ.

The Sforno points out that there are three things that people strive for: longevity, children, and parnassah, and he adds that by keeping the mitzvos a person achieves all of them.

### Attaining “Gefen”

These three gifts are what we refer to as “gefen,” which stands for gezunt, parnassah, and nachas. The Torah is telling us that the way to earn these blessings is through keeping the Torah, as implied in the phrase: אין סגולה כתורה - Torah is the best segulah for achieving success in all of these areas.

The Ohr Hachaim Hakadosh points out, regarding the passuk we opened with, that a person's 248 limbs correspond to the 248 mitzvos asei, while the 365 sinews correspond to the 365 mitzvos lo saaseh. Every part of the Torah parallels a part of the person's body, so if he wants to succeed with that part of his body, he must fulfill the mitzvah that corresponds to it.

This seems to be a tall order. Certainly, there is no segulah like the Torah, but to have to fulfill all the mitzvos in order to earn these benefits?

Actually, there is a shortcut that enables us to attain gezunt, parnassah, and nachas much more easily. With regard to health, the Chofetz Chaim quotes the Seder Hayom, which was written 500 years ago, and says that if a person is careful to recite asher yatzar with kavanah, then he will not be sick his whole life or need a doctor. So a great way to ensure that a person should be healthy is to concentrate on this berachah and say it carefully, with yishuv hadaas. Regarding parnassah, the Mishnah Berurah (185:1) cites the Sefer Hachinuch's statement that כל זהיר בברכת המזון מזונותיו מצויות לו כל ימיו בכבוד - if a person is careful about saying Bircas Hamazon, he will have parnassah respectfully about his entire life.

In the pre-Holocaust years, R' Meir Shapiro zt"l once visited a cheder, and after farhering the boys, he told them, “I am going to share with you a lesson that you can take with you for your whole life, and is worth its weight in gold.” He then quoted this Sefer Hachinuch, telling them that one who says Bircas Hamazon carefully will have respectable parnassah his whole life. One of the boys decided that he is going to take this on, and he would stay behind during recess to finish reciting Bircas Hamazon with extreme care. When the war broke out and he was taken away by the Nazis, he still made sure to be careful with Bircas Hamazon. First, he was placed in the kitchen, so he always had food to eat. Later, when he was working building a trench, he was pelted by a passerby, who threw at him... vegetables.

Miraculously, he not only survived the Holocaust, but always had food to eat - parnassah b'chavod.

There are many stories about this even nowadays.

### Shortcuts to Nachas

Regarding nachas, the Steipler gave a list of eitzos from gedolei Yisrael to help children to succeed in Torah and yiras shamayim. He said the following:

- Children who are raised in a home where the mother says berachos slowly and pleasantly have better middos and exhibit less chutzpah
- More effective than any educational lecture in the world is the sound of a mother who says the berachah of shehakol nihyeh b'dvaro out loud in her home.
- If a mother recites Bircas Hamazon out loud, her children have protection from illness and traffic accidents, and merit great heavenly protection.
- If a mother davens every word slowly, with concentration, her sons understand Gemara and Mishnayos better than other children.
- If a mother davens every day and raises her eyes to our Father in heaven, her children are more successful than others.
- If a mother mentions Hashem and praises Him by saying baruch Hashem and b'ezras Hashem every day, her children will have on their faces the chein of Yosef Hatzaddik.

What better segulah could there be for nachas? So it seems that even without fulfilling all the mitzvos of the Torah, there's a way to attain gezunt, parnassah, and nachas, simply with a little concentration. That's the thread that runs through all three of these segulos: they all involve having yishuv hadaas and mustering concentration while saying berachos.



Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

R' Yerucham used to say that after a person digests his food, he should really send home a telegram, informing his family that baruch Hashem, his digestion went well and he's healthy, just as he would update his parents after undergoing surgery. That's how intricate and delicate the digestive process is.

### Why Take the Hard Route

This is something we should take the time to appreciate each time we say asher yatzar, and then we will have a zechus to be saved from illness. Similarly, if we take the time to say Bircas Hamazon carefully, we will have a zechus to be granted parnassah, and if we make sure to say each berachah out loud, word for word, then we will have a zechus to have nachas.

It seems, though, that many people put more effort into working hard every day to earn parnassah, or into going to the doctor to seek medical treatment, than into mustering yishuv hadaas when saying Bircas Hamazon or asher yatzar. We're always running, so it's hard to take that time. But if a person would really understand that this is his key to success, then certainly he would invest the time and the concentration to be able to achieve all these three tremendous berachos.

But why, indeed, is this the shortcut to attaining all the gifts that we strive for?

Berachos represent our basic connection with the Ribbono Shel Olam. R' Shimshon Pincus often taught that just as the relationship between a chassan and kallah depends on their ability to communicate, our relationship with the Ribbono Shel Olam - which is compared to a marriage - depends on how we "communicate" with Him. That communication happens through our berachos, the hundred berachos we recite every day. Every step of the way, we're are talking to Hakadosh Baruch Hu, thanking Him, and recognizing that He is the One Who is doing everything and giving us all that we have.

### A Hundred a Day

R' Wolbe points out that a hundred berachos a day works out to over 36,000 berachos a year — and imagine if a person would put his heart into those berachos, instead of saying them flippantly! How much yiras shamayim and ahavas Hashem would he be able to achieve through those berachos! This is exactly what the passuk is telling us at the end of this week's parshah: What does Hakadosh Baruch Hu ask of you? To fear Him and love Him. How? Through saying meah berachos. Chazal teach that the word מָה, in the phrase מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מַעֲרֵךְ, can also be interpreted as מָאָה - Hashem is asking us for a hundred berachos a day.

On this passuk, the Baal Haturim notes that the word ממך, from you, has the gematria of 100, indicating that what Hakadosh Baruch Hu asks of you is to say one hundred berachos.

Now, on the surface it seems that the passuk is telling us that Hakadosh Baruch Hu is asking for yirah, and ahavah, and much more. Yet Chazal are expounding that what He wants from us is

100 berachos! Evidently, me'ah berachos is really the pathway to all the things that are mentioned in the passuk, because it means that a person recognizes Hakadosh Baruch Hu in every single step of his day: He thanks Him for his eyesight, for his clothing, for waking up in the morning. He thanks Him for his food, before he eats and after he eats. He thanks Him for the Torah, for his health, for his parnassah. He's constantly speaking to the Ribbono Shel Olam and thanking Him.

This is the way to come to ahavas Hashem and yiras Hashem - by recognizing all of His berachos and realizing that everything is in His hands. As the Chovos Halevavos teaches, a person's hakaras hatov to Hakadosh Baruch Hu for all the gifts He provides for him will spur him to keep all of the mitzvos. So the way to attain all the berachos that Hakadosh Baruch Hu has to give is through the berachos that we make. And all it takes is a few minutes of concentration.

### Don't forget the Ikar!

This might shed light on the following incident, which the Smag records in his Sefer Mitzvos Gadol, where he enumerates all the mitzvos. Originally, he writes, he didn't include in his count of mitzvos lo saaseh the commandment in this week's parshah, וְלֹא תִשָּׁכַח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ -be careful not to become arrogant and forget Hakadosh Baruch Hu. When he finished enumerating all the mitzvos, however, he had a dream in which he was told, "You forgot the ikar!" He writes this in mitzvas lo saaseh 64.

Why is this mitzvah the ikar?

This mitzvah actually follows on the heels of the mitzvah of וְלֹא תִשָּׁכַח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, which is the source for all the berachos we recite, referring as it does to Bircas Hamazon, the only berachah that is d'Oraysa. Right after that mitzvah, we are cautioned not to forget Hakadosh Baruch Hu. Remember to thank Him for everything He gives, the Torah is teaching. Don't become a baal gaavah. That's the ikar - because if you thank Hakadosh Baruch Hu, it means you realize that everything you have - your brains, your brawn, your beauty and your bounty - is all the result of His berachos.

A little bit of concentration and yishuv hadaas when you're saying these berachos - that is not only the best way to avoid becoming a baal gaavah, but also the best way to attain all the berachos that Hakadosh Baruch Hu wants to give you.

This Week's Bishvilei Haparsha is sponsored by: